

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Elofizetési árak:		Videkre küldve:	
Helyben:		10 kor. — fill.	10 kor. — fill.
Egy évre . . .	5	Egy évre . . .	8
Fél évre . . .	2	Fél évre . . .	4
Negyed évre . . .	1	Negyed évre . . .	2
Egy óra . . .	1	Egy óra . . .	1

Egyes szám ára 4 fillér.

Felelős szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hasasos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelent hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szöveg 4 fillér.

TÁVIRATOK.

A képviselőház ülése.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, márcz. 12.

A képviselőház mai ülésén az igazságügyi bizottság jelentést tett a Szegeden megjelent „Közvélemény” cz. lapnak a képviselőház megsértése ügyében. A Ház megadta a felhatalmazást a sajtóper megindítására.

A gyermekmenhelyekre vonatkozó tételt Meskó, Major Ferencz, Berzeviczy, Széll felszólalásai után letárgyalták.

A pestis.

A „Debreczen” eredeti távirata

Budapest, márcz. 12.

Fokvárosból jelentik, hogy a pestis mindinkább veszedelmes mérveket ölt. A mai nap folyamán több betegedés fordult elő — köztük 15 jobbmódu európai is megbetegedett.

A felrobbant mosóintézet.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, márcz. 12.

Chikágói újabb sürgöny szerint a felrobbant mosóintézetben 40 személy halálát lelte, — 25 súlyosan megsérült.

A burok szabadságharcza.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Budapest, márczius 12

Bloemfonteinből jelentik: A legújabb jelentések szerint Dewett megállapodás nélkül északnyugat felé tart, hogy a vasúti vonalon átkeljen. Most valahol Kroonstadtól nyugatra lehet.

Bloemfonteinben, Brandfortban és Kroonstadban sokan, a kik azelőtt ellenségei voltak az angoloknak, most hozzájuk csatlakoztak.

Budapest, márcz. 12.

Kölnből jelentik: A Köln. Ztg nak azt írják Londonból, hogy Botha valószínűleg még e hét folyamán a még harczó buroknak jelentékeny részét át fogja szolgáltatni az angoloknak. Az átadásnak Kitchener követelése szerint feltétlennek kell lenni, de viszont Kitchener biztosítani fogja a burokat, hogy országuk nem fog

minden önállóság nélkül szükölködni és hogy a katonai kormányzástól aránylagosan gyorsan át fognak menni a polgári közigazgatásra. Arról természetesen szó sem lehet, hogy a bur államok megtartsák autonómiájukat.

Budapest, márcz. 12.

Brüsszelből távirják: Krüger környezetében azt beszéljük, hogy Krüger, Steyn, De Wett, Schalk-Burger és Reits határozottan ellenzik a békét, ha legalább a bur államok teljes függetlenségét nem garantálják. Hogy ha Botha más föltételeket elfogad, úgy a transzváli kormány nem fogja azokat notifikálni s a háborút folytatni fogják.

A német császár állapota.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, márcz. 12.

Berlínből távirják: Vilmos császár sérülése miatt még hosszabb ideig kénytelen kimélni magát. Ez okból a Siegesallee három új szoborcsoportozatának és I. Vilmos császár potsdami szobrának e hó 22 ére tervezett leplezése is elmarad.

Merénylethir a hollandi királynő ellen.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, márczius 12.

Hollandia bájos ifju királynőjének nagyon megkeseritheti mézesheteit, ha tudomására jön, hogy akadnak elvetemedett emberek, a kik az ő ártatlan élete ellen törnek. A Berl. Localanz. bukaresti levelezője ugyanis azt táviratozza lapjának, hogy a hágai rendőrség megkereste a jassyi rendőrséget, hogy tartson semmel két ottan tartózkodó egyént, a ki merényletet terveznek Vilma királynő ellen.

Tőzsde.

Budapest, márcz. 12.

Holländer Adolf és Fia debreczeni termény kereskedő czég távirati tudósítása a mai budapesti ákról:

Déli z á r l a t:

Buza	1901. Áprilisra	7.61	7.62
	1901. Októberre	7.70	7.71
Rozs	1901. Áprilisra	7.47	7.49
Zab	1901. Áprilisra	6.22	6.24
Tengeri	1901. Májusra	5.18	5.19

Készárúüzlet valamivel olcsóbb.

Negyven koronán aluli követelések.

A 40 koronán aluli követelések bírói érvényesítésének kérdése életbevágó módon érdekli a kisiparosokat és kiskereskedőket és mivel különösen a kisemberek jólétének lehető előmozdítását is feladatunknak tüztük: egyszer-másszor ezt a kérdést is bolygatnunk kell, addig, a míg a kívánatos orvoslás be nem következik; annál is inkább, mivel az általános polgári perrendtartásnak most megjelent tervezete sem tartalmaz világos intézkedést arra nézve, vajjon tovább tart-e majd a kir. Kuria végzetes döntvényének hatálya, vagy sommás uton, a költségek megtérítésével lesznek-e perelhetők a 40 koronán alóli követelések is?

Az a kimondhatlan anyagi kár, a mely a magyar kereskedőre és iparosra az által háramlik, hogy a 40 koronán aluli követeléseit a lakhelyén levő kir. jbiróság előtt nem perelheti és költséget meg nem ítélnék neki: leginkább akkor tűnik ki, ha ezt a türhetlen állapotot az Ausztriában érvényben levő eljárással összehasonlítjuk.

Arról nem is szölünk, hogy a magyarországi bíróságok előtt osztrák adós ellen indított kereseteket németre kell előbb fordítani, mi idővesztésébe kerül, míg Ausztriából soha magyar fordítasu keresetet emberfia nem látott, hogy tehát nekünk „muszáj” németül tudni, ami ugyan elég sérelem, de legalább nem anyagi megterhelése a magyar polgárnak, mert az ebbeli német fordításokat hivatalból eszközlik. Azonban az az ellentétes eljárás, amely Ausztriában és Magyarországon a 40 koronán aluli követelések behajtása körül létezik, súlyos anyagi kárával jár a magyar polgároknak az osztrákok javára. Ezt konkrét példával lehet bizonyítani. Egy bécsi kereskedő Bécsben, valamelyik ottani jbiróság előtt beperelt egy bpesti kereskedőt valami 22 kor. hátralékért. Két tárgyalás után, ezen tőke, a kamat és a 22 koronás perben 56 kor. perköltség fizetésére is kötelezik. Minden ily perben, amely Bécsben folyik magyar kereskedő ellen és sajnos, ezrivel folyik ilyenek ottan — a költség rendszeren kétszeresen fölülmulja magát a

tőkekövetelést és ez mind Ausztriába vándorol ki. Itthon pedig ily csekély követelés miatt ezer és ezer kereskedőt végrehajtanak, anyagilag tönkretesznek a bécsiek. Viszont azonban a magyarországi kereskedő és iparos csak a maga költségén érvényesítheti az osztrák ellen 40 koronán aluli követelését.

Eltekintve tehát attól a nyomorúságos állapottól, a melyet az a kuriai döntvény itthon teremtett, midőn a 40 koronán aluli követeléseket a községi bíraskodás elé utasította kereskedelmi ügyekben is ami egyébiránt egyenesen törvényellenes is volt, mert a bagatell törvény II §-ának végső sorai egyenesen 11116 rendelkezést tartalmaznak erre nézve, azt mondván: a kereskedelmi ügyek a jelen törvényben szabályozott eljárás alá semmi esetben sem tartoznak — úgy hogy szinte megáll az ember esze, mikép születhelet meg egyáltalában az a hírhedt kuriai döntvény. Ausztriával szemben a legsúlyosabb helyzetbe sodorta a magyar kereskedőt, mert az osztrákok igenis bevehetik rajta nagy költséggel együtt a 40 kor. aluli követeléseiket Ausztriában, a magyar kereskedő azonban nem veheti be itthon az osztrákokon, mert költségeit meg nem itéli, sőt a lakhelyén levő bagatellbírótság előtt nem is perelheti. Ez olyan égbekiáltó állapot, melynek orvoslásával nem lehet vární, míg az új perrendtartás törvénynyé válik. Azon tüstént kell segíteni. Elég kiskereskedő és iparos ment már tönkre e döntvény által, a kinek vagyona épen csak ily apró követelésekből áll és elég osztrák kereskedő szívta viszont a magyar kiskereskedő és iparos vérét azzal, hogy igenis perelheti az ily követeléseket Bécsben és tömördek költséggel együtt beveheti.

Legyen már elég abból a fajtájú paritásból, a melylyel a saját legfőbb bíróságunk markolatig döfi a gyilkos tört először is saját polgárai szívébe és azonkívül másodsor, lehetővé teszi, hogy az osztrák testvér a vérző sebben még meg is forgassa a tört, amíg csak némi életet érez még benne!

A város gazdálkodása.

— A legelőadók. —

Debreczen. márc. 12.

Nemrégén feltártuk Debreczen város közönsége előtt azt a szomorú gazdálkodási rendszert, mely a városnál uralkodik. Rámutattunk milyen szabálytalanságokat, törvényellenes dolgokat enged meg a tanács — az egyes tisztviselőkkel szemben.

Elvártuk, hogy ezen igazságos s jogos felszólásunknak meg lesz az eredménye — de hasztalan.

Most már nyilvánosságra hozzuk ezután azokat az anomáliákat, szabálytalanságokat, melyek a város gazdálkodásánál előfordulnak s bebizonyítjuk, hogy ez a helytelen rossz gazdálkodási rendszer sodorta a várost ama szomorú pénzügyi viszonyok közé, melyben városunk jelenleg smylódik s ez idézte elő azt is, hogy ma már ott tartunk, hogy a gazdag Debreczen polgárai közel jövőben 50% pótdadót fognak fizetni.

Nyilvánosság elé hozzuk ezt a rend-

a városi élet jó rendtartása. Már régen is csak így volt.

Más irányban is törekszik a tanács a város szépítése felé. Megint Erdődi András uramra hivatkozunk. Mert az ő feljegyzett esetéből következtethetünk arra, hogy Piac-utczán már az ő idejében csak téglából volt szabad építeni. 1701-ben megengedi neki a tiszteletes tanács, hogy Baranyi Mihály háza mellett levő puszta telekjére építhessen „k ö b ű l, d e f á b u l n e m l e s z e n s z a b a d.”

Mindazonáltal még 30—40 év múlva is — egykoru conscriptioi tanuskodnak mellettem — a város lakóházaiknak 7 vagy 8 tized része „fából való” volt. Olyan, a melynek falai fából épültek. Vékonyabb, vastagabb ezölöpöket, gerendákat vertek le a földre. Ezt a négyszögű fa-sort kívül-belül betapasztották pejvás sarral, nádból fedelet kötöttek rá, kész volt a lakóház. Télen meleg, nyáron hűs. De a tűznek nem tudott ellenállani. Ha erős szélben valahol gyuladás támadt, egész utczák, vagy városrészek menthetetlenül porrá égtek. Ilyenkor egy-egy erdőt kellett megereszteni. Mert a hites polgárnak elhamvadt háza felépítéséhez competentia fejében épületi fa is dukált.

A fából való építkezés, meg a sok tűzvész okozta, hogy nincsenek építészeti emlékeink. Még a XVIII. századból is alig maradt korunkra néhány épület. Akár új-jainkon elszámálhatjuk. Mübeccsel bíró pedig egy sínes. Ódon falakról nem néznek reánk szazadok Köveket mi nem szólaltat-

szert, lássa, tudja meg e város közönsége, miképen kezelik a város vagyonát s hogy tulajdonképen minő factorok szükségesek közvagyonunk sáfárainak.

Már egy alkalommal — mint fentebb is jeleztük — említettük, minő nagymérvű szabálytalanságok, helyesebben visszaélések fordultak elő a legelőadók behajtásánál.

Ezrekre rug az az összeg, melylyel legelőadó czimen hátralékban vannak. Nemrég 6000 koronán felüli összeget irtak le mint behajthatatlant, de ez csak 1860-tól 1870-ig terjed.

Mennyi hátralék van még 1870-től a mai napig — azt a fenti összeg után csak sejtethjük. Hogyan történhetik az meg, hogy ilyen nagy hátralékok vannak. Csak úgy, hogy a tanács nem járt el kellő erélylyel s nem szorgalmazta a legelőadóhátralékok behajtását.

Most — mikor már a miniszter is beleszólt ebbe a türehtetlen helyzetbe — tüzzel-vassal hajtják be a legelőadókat, de csak a polgároktól; a városi tisztviselő urak, kik évtizedek óta tartoznak legelőadóval — nyugodtan vannak, azokat nem háborgatják.

Ezuttal még nem hozzuk nyilvánosságra azoknak a tisztviselőknek neveit, kiknek legelőadóhátraléka első közleményünk megjelenése óta semmivel sem apadt, de ismételtlen utalunk a fenálló szabályzatokra, utalunk a legeltetők nagymérvű sérelmére es kívánjuk, sőt k ö v e t e l j ü k a v á r o s p o l g á r m e s t e r é t ő l, indítsa meg a vizsgálatot ama tisztviselők ellen, intézkedjék, hogy azok az urak is fizessék ki a városnak tartozásukat és jövőre szüntesse meg az ilyen anomáliákat, melyek a város

hatunk meg, hogy beszéljenek nekünk lélekemelő igaz történeteket polgár-erényekről, vagy hajos regeket szerelmes szivekről.

A hazai, a háznak még a helyét sem ismeri, nem tudja megmutatni a mai nemzedék, holott Debreczen eme, vagy ama jelesének — pedig voltak elegenden — bölcsőjét ringatták, szívet, agyát városának, hazájának, egyházának java, boldogulása foglalkoztatá, vagy ahol lelkét Istennek ajánlva kidőlt a nemes munkából.

Hivatott historikusra vár Debreczen gazdasági és társadalmi életének oknyomozó, részletes megírása; a vezérszerpet vitt debreczeni családok történetének feldolgozása akként, ahogy mostanában mind több-több nemes család multját, leszármazását, viselt dolgait kutatják és derítik fel a genealogia mívelői.

Minden talpalatnyi földnek, minden teleknek — csak úgy mint a falusi legkisebb nemesi kuriáknak — meg van a maga története Debreczenben. Akárhánynak többé-kevésbé érdekes is a multja. És számos régi, előkelő polgár család szerzett annyi érdemet a közjó munkálásával, hogy már csak a kegyeletnél fogva is illik emlékezni róluk.

Minél behatóbban foglalkozunk az alkotó részeknek, kicsiny és nagy tényezőknél szerepével és életével, annál jobban fogjuk ismerni városunk történelmét.

En ebben az irányban kísérletezem. Felkutattam, amennyire csak visszamehettem

Tollrajzok a régi Debreczenről.

Papírra vetette: Zoltai Lajos.

A „Debreczen” eredeti tárczája.

(Folytatás.)

1696-ban rendeli a tanács: „Az kunyók és egyéb híjában való házak elhanyagatassanak, mivel a város disztelenség re valnak.” Némely udvar még a föutezakon is tele volt ilyen földkunyhókkal, melyekben vakondak módjára élt a nyomorúságos nép. Mennyire beleptek ezek a kolduslakások a várost, igazolja egy 1692. évi conscriptio. Például Czegléd-utczán P ó s a l a k i Jánosné háza körül nem kevesebb, tíz földkunyhóban lakó család nevét olvassuk. C o m á r o m i Györgyné asszony háza mellett is, talán épen az ő udvarán, két földkunyhós embert találunk.

1698-ban új parancsolat adatik: „Az utczákban ganéjokbul csinált garádgyák disztelenségire valnak a városnak, azért megtiltalmaztatik, hogy senki se csinállyon affélet.”

Sőt 1701-ben már az utca seprétésének nyomait is feltaláljuk: „Az utczák sok gazzal, ganéjjal elisztítálanodván, rendeltetik, hogy a közönséges Piaczot a Vásárbirok, az utczákban pedig kiki a maga háza eleit tisztítsák.”

Ne méltatlankodjanak hát az érdemes háziurak azért, ha ezt most is így követeli

reputációját s a polgárság érdekeit mélyen sértik.

A városnak magasrangú tisztviselői vindiaálják maguknak ezt a különös jogot, hogy nekik ez t i s z a b a d s ó k nem kötelesek fizetni.

Gondolja meg a polgármester ur és azok a tisztviselő urak is, hogy őket a polgárság pénzéből fizetik és a város közönsége joggal követelheti a tisztviselőktől a szabályok betartását s hogy ők is azon mérték alá essenek, mint a polgárság.

A város polgárainak vagyonát már rég elárverezték, esetleg még neveiket is közpredává tették volna és mert magas avagy más rangú hivatalnokokról van szó, sem a polgármester, sem mások kutyába sem veszik sem a szabályokat, sem a felszólalásokat.

Négy hete már, hogy a szabálytalanságokra felhívtuk a polgármester figyelmét. Nem történt azóta semmi — sőt mint halljuk — a nagyobb birtokosokat értekezletre hívták egybe a legelőadóügyben és ott felvetették azt a kérdést, nem kellene-e a birtokosságot még nagyobb megterheléssel illetni, valószínűleg hogy ilyenformán a tisztviselők hátraléka ezután mintegy fedezetet nyerjen.

Nagy bajnak kell ott lenni, hol ilyen módon akarják a dolgot javítani — helyesebben „eltussolni“. Követeljük a közönség nevében a polgármester urtól — a legszigorubb eljárást indítsa meg ez ügyben — még pedig haladéktalanul.

Visszatérünk még erre az ügyre, de egyelőre csak várjuk a polgármester ur intézkedését — s addig is legközelebb a vá-

a piacz-utczai és a piacz környékén lévő házak régi birtokosait. Nekem úgy tűnik fel mintha emészto századok és feledékenység által eltemetett ó-város fundamentumait hasogatnám ki a földből.

Hány és hány régi debreczeni család lakóhelyét találtam meg máris. A magok korában első polgároknak és patricius családoknak házeit. Rég elfelejtett nevek viselői tűnnek szemünk elé, akiket még éltek, köztisztelet környezett, de azóta vajon kigondol reájuk ? !

Gyerünk hát sétára a márcziusi verőfényes napon. Olyanokat mondok e séta közben, miknek legnagyobb részét eddig én még sehol nyomtatva nem találtam: előttem talán nem is keresett senki. De mikor a város régi irásaiból összegyűjtögetve nyilvánosság elé hozom, úgy gondolom, hogy szívesen veszik azok, akik Debreczen története iránt parányit érdeklődnek.

Kezdjük a város házábanál.

Valószínűleg mindenki tudja, hogy emberemlékezet óta erről a helyről kormányozták a város atyái a debreczeni republicát; talán még azt a mezővárost is, amelynek földes urai mindig vagy fejedelmi családok, vagy legelső országos méltóságokat viselt főurak valának.

Nem is akarom ismételni azt, ami boldog emlékezetű Szűcs István után ugyis köztudomásu dolog, aki megírta, hogy a régi városháza, mely a mostaninak helyén állott, 1560 körül épült; alaprajzát is

ros gazdálkodását nagyon is jellemző más hasonló dolgokat ajánlunk majd a polgármester ur s a város közönségének figyelmébe.

Színház.

Színházi műsor:

Holnap, szerdán, márcz. 13-án negyedszer: **Cyranó de Bergerac.**

Ismét műsor változás.

Uj idöket, uj kort élünk ismét a színeszet terén. Senki sem tudja megmondani, hiába jelzi a színlap mit adnak — tényleg azt láthatjuk-e este, amit a színlap jelez. Tegnap is a „Báránkyák“ volt műsorra tűzve s este Karacs rekedsége miatt a Három pár cipőt láttuk. Az egész estét Perényi Margit eleven, aranyos játéka töltötte be s ezért feledtük a Báránkyákat. Kedves, eleven volt mindvégig s jobban senkisémmel emelte meg a felzúgó tapsokat mint ő. Ket diszes virágállvánnyal is kiténtették ez este. Mellette F. Kállay Lujza aratott tapsokat és elösmérést. Tanay, Nagy Gyula szintén kivettek részüket tapsokból, melyre rá is szolgáltak.

Ma estére Cyranó van kitűzve, de nem tudjuk azt adjak-e, nem-e rekedt be ismét „hirtelen“ a közönség érdekeiért „annyi sokat fáradó jó pajtás, a direktor ur!“ Majd megvállik!

Tanay Frigyes itt marad.

Tanay Frigyes — színházunk kiváló tagja, elszerződött Nagyváradra. Mint érte-

közi a munkájában. De ő nála sem olvasható az, hogy a régi városháza szomszédos magánházak megvásárlása által bővült lassankint az idök folyásában. Kezdetben csak az az egy emeletes rész volt a városé, a mely északfelöl, a mai városháza udvarának körülbelöl egy harmadát foglalta el. Középső öt ablakos részét, ahol boltozatos kapu bejáró is volt. 1663-1669 között csatolták hozzá. Ezt az 1600 körül Erdélyből származott s 1620-1652 között szenatorrá, főbíróvá választott Fekete István és neje Székely Orsolya gyermekeiül szerezte meg a város. Az 1663 évi adófelvételnél Fekete Judit, Dobozsi Istvánné neve szerepel e helyen. De az adót nem ő, a ház tulajdonos, hanem egy „foszlány csináló görög“ fizette, akit azonban a tanács még ebbön az évben kiharancsolt a házból és a szállítását a város számára rendelte meg.

Mikor pedig 1669-ben nemes Tolnai István uram, kinek apja hasonlóképen főbírótságot viselt volt, Czegléd-utca legelőjén lévő kőház-beli részét Tolnai Jánosnak 720 frton eladja, a ház északról való szomszédjaul már a városháza említetik. 1680-ban Tolnai István másik bátyjáról Gáspárról álló részét is eladván Tolnai Jánosnak és feleségének Portörö Katának, északi szomszédul „a városháza, néhai Fekete Miklós házafele“ van megnevezve. Ez a Fekete Miklós testvér öcsese volt Fekete Juditnak, 1650 körül ő is szenator. 1660 után Kassára költözött s Abaujban több falut szerzett.

(Folyt. köv.)

sülünk Tanay szerződését Somogyi váradi igazgatóval egyetértöleg felbontotta s jövőre is a debreczeni színtársulat tagja marad. Amuly öszintén sajnáltuk volna távozását épugy a legöszintébben örvendünk, hogy továbbra is itt marad s közönségünk ezután is gyönyörködhetik az ő pompás, gyakran művészi fokon álló játékában.

Azuvidéki katonai botrány.

Márczius 12.

Lapunkban megemlékeztünk már az ujvidéki katonai botrányról. Most az Ujvidéki Hírlap részletesen elmondja az esetet a következőképpen:

A négy uri ember esütörtök éjjel a honvédkaszárnya melletti gyalogjárón haladt, a hol katonai ör teljesít éjjeli szolgálatot. A mikor az ör a négy bekésen haladó polgárt meglátta, fegyverét készenlétbe helyezte és „álljt“ kiáltott.

A polgárok megálltak. Az ör erre meghagyta a négy uri embernek, hogy azonnal menjenek át az utca másik oldalára, mert itt a járás megvan tiltva. A polgárok sehogysé tudták ezt a parancsot megérteni és nem is akartak a járdáról lemenni, hanem felszólították az ört, hogy hívja elő az örparancsnokot, a mit az ör tényleg meg is tett.

Az örparancsnok a zászlóaljügyeletes altiszttel az örhöz ment, hol a négy polgár az örparancsnokot és zászlóaljügyeletes altiszttel megkérdezte, hogy tényleg nem szabad-e a kaszárnya felöl járdán menni, mióta és mily jognál fogva? Az altisztek tagadó válasza daczára a négy polgár mégis csak ott akart menni, mire az altisztek örfáratot hívtak, kik a négy polgárt a kaszárnyába kísérték és őket párosával két czellába zárták.

A letartóztatottak czellájuk ajtaján dörmöbölve követelték, küldjenek el a szomszédházban lakó egyik honvédszázadosert, amit az altisztek kereken megtagadtak, sőt azzal fenyegették a bezárt uri embereket, hogyha elnem hallgatnak, vasra veretik és megveretik őket.

Mivel pedig ezek igazuk tudatában ilyen hallatlan letartóztatásba nem akartak belenyugodni, tovább dörmöböltek, mire a szakaszvezető az örfáratall a czellákba ment, a fegyvert lövésirányba, illetve készenlétbe helyeztette s a városi törvényhatósági bizottsági tagot és a magasabb állásu városi tisztviselőt guzsba kötötte, lábukra és kezükre kurtavasat tett.

Ez éjjel egy órakor történt. És reggel ötödfél órakor vették le a vasat. Ekkor jött csak el a késön értesített rendörség. Bloch rendörelenör a négy polgárt megvasalva találta. Mikor őket kieresztették, a rendörséghez mentek, hol az ügyeletes tisztnek a felháborító esetet jegyzökönyvbe diktálták és panaszt emeltek.

A felhivatalos Táv. Ir. is megerösíti értesülésünket, de azt írja, hogy a lapoknak a katonai tulkapásról közölt hire tulzott, a mennyiben a katonai örség csak egy

városatyát és nem négyet kísért be, állítólag azért, mert ez az őrszemét inzultálta. Czeiszberger őrnagy, a 6. honvédgyalogezred itt állomásozó harmadik zászlóaljának parancsnoka azonnal megindította a legszigorubb vizsgálatot. Péter Pál főispán az esetet bejelentette a honvédelmi és belügyi miniszternek.

Márczius idusa.

Szelid tekintetével czirógat már bennünket a tavasz. A fákön kis bimbók feszlenek, a mezőn keklő ibolyák dugják ki kíváncsian fejcskejükét, a rét zöldel, virul, rügyfakadó márczius havával beköszöntött a tavasz. Ezernyi pompáját tárja elénk a természet. A télutó szellői enyelegve hajlja a rügyezni kezdő fákat, virágfakadás ideje van, új életre ébred minden. Emlékezzünk! Márcziusnak iúnsa volt akkoron is. Az eltűnt század épp derekán volt akkor, a most lehanyatlott nap, akkor épp reitjén volt az égboltnak Emberek éltek akkor is, mint most, a világ ugyanaz, mint a mai, mégis más volt minden, más párákkal telítve a lég, mások az emherék. Akkor hősök voltak, kiknek nyomába mi törpe utódok alig lephetünk.

Még csak néhány nap választ el bennünket a nagy ünneptől, melyet az ifjuság az idén is oly lelkesen ünnepepel meg, mint minden évben.

A főiskolai ifjuság már össze is állította a programot. A hazafias ünnepély sorrendje e szerint a következő lesz:

Délután 2 órakor a Petőfi szobornál: Öseink emléke Hubertől, előadja a Petőfi dalkör. Alkalmi beszéd, tartja: Rácz Lajos joghallgató. Nemzeti dal Petőfitől, szavalja: Nagy Sándor gimn. t. Talpra magyar Hubertől, előadja a Petőfi dalkör.

Délután 3 órakor a főiskola udvarán: Csata dal: Előadja a főiskolai énekkar. Márczius 15. Jakab Odöntől, szavalja: Madai Gyula g. t. Honvéd zászló. Kernertől, előadja a városi dalárda. Ünnepi beszéd, tartja: Szücs László hittanoklógató. Győzelmi dal Hubertől előadja munkás dalegyet.

A városháza előtt: A főiskola udvaráról az Egyetértés zenekarának játéka mellett vonul az ünneplő közönség a városháza elé s ott a program a következő lesz: Honfidal Zimay Lászlótól, előadja az Egyetértés dalkör saját zenekarának kísérete mellett. Nemzeti dal Petőfitől, szavalja Pirkler Ernő joghallgató. Ünnezi beszéd, tartja: Nánassy Lajos hittanoklógató. Szózat Vörösmartyról, előadják az összes énekarok.

Az egyesületek, az iskolák szintén nagyban készülnek márczius idusának méltó megünneplésére. A kereskedelmi akadémia, a reáliskola, a róm. kath. gymnasium, a Dóczy-féle leánynevelő intézet, valamennyien kiveszik a részüket az ünnepségből. A 48-as honvédek és a Petőfi-dalkör fényesnek ígérkező, táncmulatsággal egybekötött ünnepélyre készülnek a debreczeni keresk. ifjak önkézző egyesülete pedig a keresk. társulat dísztermében rendez hazafias ünnepélyt.

NAPI HIREK.

Felhívás előfizetésre.

A „Debreczen” előfizetési árát 1901. január 1-től 10 forintról

évi 5 forintra

szállítottuk le. Tettük pedig ezt azért, hogy ezáltal is megköszönjük előfizetőinknek lapunk 33 évi fennállása óta tapasztalt jóakaratu pártolását.

Kevés lap dicsékedhetik az országban oly szép multtal, mint a „Debreczen”.

A „Debreczen” az egyedüli független hírlap, mely a maga leplezetlen valóságában tárja az olvasó közönség elé az eseményeket s szabadszólásával meghódította a maga részére a nagy közönség érdeklődését.

A „Debreczen” az egyedüli délután megjelenő lap, mely tudósításait a Budapestről ideérkező lapokat megelőzőleg hozhatja.

A „Debreczen”-nek rendszeres eredeti táviratai vannak.

A „Debreczen” az egyedüli lap Debreczenben, melyet nem árusítanak a kutezai rikkancsok, hanem komoly multjához méltóan tisztelt előfizetői jóakaratu és kitüntető pártfogására támaszkodik.

A „Debreczen” az egyedüli lap, mely negyedévenként 1 frt 25 kr.-ért házhoz hordva kapható.

Az olvasó előfizetési ár helyben:

1 óra	—	frt 50 kr.
1/4 évre	1	„ 25 „
1/2 évre	2	„ 50 „
Egész évre	5	„ — „

Csakis tömeges megrendelések, t. előfizetőink nagy száma tette lehetővé, hogy a Debreczen előfizetési árát ilyen rendkívül leszállíthattuk.

Fővárosi tudósítónk legdusabban látja el lapunkat express tudósításokkal és táviratokkal.

Nem hagyunk semmi eredményt érintetlenül éber figyelemmel kísérve ugy a közgazgatási mint társadalmi életünk minden mozzanatát.

Szerkesztőségünk tagjai ugy a beltagok, mint a külmunkatársak mind megannyi kipróbált bajnok a hírlapírás terén s minden törekvésök oda irányul, hogy olvasóink minél jobb, tartalmasabb lapot kapjanak, hogy olvasóinknak irántunk oly sok éven át tanúsított szeretetüket s jóakaratu pártolásukat továbbra is kiérdemeljük.

A „Debreczen” kizárólag a közönség érdekét szolgálja és semmiféle külnyomás alatt nem áll, amely meggátolná szabad szólásában.

A „Debreczen”-re előfizethetni bármely naptól kezdve.

Megkeresésre 14 napig ingyen küldünk mutatványszámot.

Az április hó 1-én belépő előfizetőinknek már a mai naptól fogva küldjük a lapot, teljesen díjmentesen.

Kiadók

Hoffmann és Kronovitz,

könyvnyomdaja

Debreczen, Piacz-u. 44.

Szegény rikkancs.

A helybeli kormánypart egy magát vezetőül feltölt klikkjének bérencz ujsága, a kis rikkancs megint szemtelenkedik.

A zsoldból élő, társadalmon kívül álló fráterek orczátlanságával ront nekünk, sárral igyekszik dobálni, hogy konceztető gazdáinak kedves szolgálót tegyen.

Megvetéssel felelünk garázdaságaira s csak ennyi a válaszuink:

C z o k i r i k k a n c s !

Bunkó a veszett kutyának !

„Ha férfi szól, hát karddal felelek,
De a kutyákat csak korbácsolom”,
szólt Petőfi, pedig ő is volt valamelyes „p o é t a - l é l e k .“

A Kereskedelmi Csarnok hangversenye.

Tegnapi számunkban jeleztük a Kereskedelmi Csarnok szombati hangversenynyel egybekötött estélyét. Most hiteles forrásból vett értesülésünk alapján jelenthetjük, hogy a hangverseny közbejött akadályok következtében 16-áról elmarad s ugyanesak e hónap 21, esetleg 23 napján fog lefolyni. Polonyi zongoraművész mindenesetre szerepelni fog a műsoron.

Teljes tanácsülés a városnál.

Debreczen város tanácsa holnap d. e. Dégenfeld J. gf. elnöklésével teljes tanácsülést tart, melyen a márcziusi közgyűlés tárgyait készítik elő.

Mentőegyesület Debreczenben.

Nap-nap után fordul elő városunkban szerencsétlenség, vagy baleset s annál érzékenyebben érezzük hiányát egy jól szervezett mentőegyesületnek, Debreczenben ma már égetővé vált a mentőegyesület bumánus tevékenységének szükségessége. Már egy ízben megkísérlettek egy mentőegyesület szervezését, akkor eredmény nélkül. A tűzoltóság, mely előljár az emberéarati terv megvalósításának nagy munkájában legutóbbi parancsnoksági ülésén elhatározta, hogy újabb kérelemmel fordul a város hatóságához a mentőegyesület szervezése és az általa proponált alapon felállítása ügyében. A belügyminiszter régl terve, hogy nagyobb vidéki városokban mentőegyesületek szerveztessenek. Debreczenbe ez irányban már leiratott is intézett, az Ormós-fele hagyatékából alap is van rá és a tűzoltóság, amely a maga részéről szívesen hozná meg az áldozatot s a humanitás szolgálatával járó fáradságot, éppen ezekre hivatkozással kéri, hogy a mentőegyesület felállítását hova előbb valósítsa meg a város.

Viszaly az ipartestületben.

Tegnap számunkban fenti cz. alatt Zelinger Ede tollából megjelent vezércikkünk az egész városban méltó feltűnést keltett s helytelenítik azt az önkényes eljárást, melyet az ipartestület elnöke — az ipari érdekek kárára — elkövet. Az iparosok körében élénk eszmecserét képezett a szóban forgó közlemény s most Zelinger Ede és 24 társa indítványt adtak be az ipartestület közgyűléséhez, amelyben kéri a közgyűlést, hogy jövőben rendelje el, hogy a hírlapokat az előljárási ülésekből az elnök önhatalmi eljárása folytán ne zárják ki, hanem minden ülésre hívják meg, hogy ily módon ellenőrizhessék az ipartestület működését.

Az erre vonatkozó indítvány, melyet Zelinger és társai be is nyújtottak már — a következő:

Indítvány

a debreczeni Ipartestület 1901. évi márczius hó 17-én tartandó közgyűlésre.

Benyújtják: **Zelinger Ede és társai.**

Tisztelt Közgyűlés! Ipartestületünk egy nyilvánosan működő erkölcsi testület s mint olyan, nem az a célja, hogy egyszerűen a hivatal keretén belül végezze kötelességét, hanem nyújtson alkalmat minden iparosnak arra, hogy működése minél jobban nyilvánosságra jusson; nyújtson alkalmat a szakosztályok működését is az iparosokkal megismertetni, alkosson fogalmat magának, mi is az az ipartestület? mi annak a hivatása?

Hogy hivatalos jelentést közlünk az év végével a közgyűlésen, oda vetjük egy pár szóval kiczifrazva, miképen működünk ez évben, az nem elég, a közgyűlésre az iparosok egy csekély része jön csak el, a néha-néha megjelenő hivatalosan irt közlemények pedig alig olvastatnak. Iparosaink egy nagy része mai napig sincs megbarátkozva az ipartestület eszméjével és annak működésével, nincsenek azért, mert ma sem tudják felfogni annak tulajdonképeni működését, de meg azért sem akarnak megbarátkozni, mert az ipartestület reájok nézve egy újabb terhet hozott.

Hogy ezen a bajon segíteni kell, az feltétlen bizonyos az általános tájékozás, valamint a közvélemény megnyugtására, illetve kielégítésére. Alólrít iparosok következő indítványt vagyunk bátrak a tisztelt közgyűlés elé terjeszteni; szíveskedjék ezt elfogadni.

1. A havonta rendszeren ülésező előljárási ülésekre hivassanak meg a helyi napilapok képviselői kézbesített meghívó útján, továbbá minden napilap szerkesztőségéhez egy átirat küldendő, melyben felkérjük a t. szerkesztő Urakat, szíveskedjenek ezentul meghívásunknak eleget tenni és segítsék elő az ipartestület működését jóakaratu támogatásukkal.

2., Az időközönként ülésező szakosztályok működéséről az ipartestület jegyzője minden napi lap szerkesztőségének küldje meg jelentését. Biztos a reményünk, hogy hogy a sajtó munkásai nem zárkoznak el ezen, a közérdeket is érintő ipari közlemények elől, merjünk állítani, saját érdekében megkivánták azt eddig is, hogy az ipartestület működését közöljük alaposan. Ha a hírlapok a kellő értesítéseket maguk szerzik meg, nem lesz kitéve ipartestületünk oly támadásoknak, mint a milyenek ki volt tve az oklevelekre vonatkozó közleménnyel is, ebből tisztán levonhattuk a

meggyőződést, ha ügyünket az iparosokkal megakarjuk kedveltetni, első sorban a nyilvánosság elől ne zárkozzunk el.

Hogy az üléseket a nyilvánosság elől nem akartuk elzárni, bizonyosság rá az, hogy megalakulásunk idejében az elnökség a hírlapíró urak részére külön asztalt is készített; az asztal jelenleg is meg van, hogy miért maradtak el a hírlapíró urak, az előtünk megmagyarázhatatlan, holott az első időbeni üléseken jelen voltak.

Jelen indítványunkat az igen tisztelt közgyűlésnek ismételtlen elfogadásra ajánlani bátorkodunk.

Debreczen, 1901. Márczius hó 4.

Iparos társai üdvözlettel

Zelinger Ede és Társai
(24 aláírása)

A sajtónak nemcsak joga, de kötelessége — habár az elnök szerint az ipartestület autonóm testület — még ennek a testületnek működését is a közérdek szempontjából felülbírálni s annak működését, eselekedeteit figyelemmel kísérni. Épen azért az indítványhoz mi is csatlakozunk s bizunk benne hogy a 17-én tartandó közgyűlésen az iparosok is egyhangulag magukévé teszik ezt a reájuk nézve is rendkívül fontos indítványt.

Bocskay-szobor H.-Böszörményben.

H.-Böszörmény város képviselő-testülete elhatározta, hogy az ő felsege által Budapesten állíttatni rendelt Bocskay-szobor mintázatát megszerzi s a központi ev. ref. iskola kapujának aljában — fedett helyen — felállítja. — Vajjon, kerdi tudósítónk, nem volna-e ezelszerűbb e helyett a város főterén, a „Bocskay-téren“ inkább Bocskay-nak az ércszobrát felállíttatni? Ennyi kegyelet, áldozatkészség megvárható a hajduk utódaitól, akik eleinek Bocskay adott szabadalmakat, kiknek ezt a földet, a volt Hajdukerületet, Bocskay István adományozta.

E heti bűnügyi főtárgyalások

1901. márczius hó 13-án Szerdán, Veres Sándor ellen, s. testi sértés büntette, Wagner József ellen lopásbüntette, Kovács Sas Mihály ellen, lopásbüntette. Márczius hó 14-én Csütörtökön, Kállai Sándor ellen, többrendbeli lopásbüntette. Márczius hó 15-én Pénteken, Fehér Sára ellen, lopás büntette, Kozma István s társa ellen, s. t. sértés büntette, Szoboszlay Mihály ellen, g. o. s. t. sértés vétsége, Weisz József ellen, lopásbüntette. Ugyanaznap itélet hirdetések, még márczius hó 16-án Szombaton, Fellebbviteli ügyek tárgyalásai vétségek és kihágási ügyekbe.

Garázda részeg.

Alapos botrányt s népesödületet rög-tönzött ma délelőtt a Kossuth-utczán egy részeg ember. Tömr Ferencnek hívják a berugott atyafit, ki minden igaz ok nélkül belekötött a békésen haladó Kiss János napszamosba s a nála levő füttykössel ütlegelni kezdte. Végre is az odasiertet rendőrök szabadították ki a megtámadott Kisst a garázdálkodó részeg kezeiből, a kit aztán a rendőrségi központra szállítottak.

A debreczeni Zeneegylet ülése.

A Debreczeni Zeneegylet e hó 14-én — csütörtökön — ülést tart a Varga-utczai

róm kath. fiiskola egyik termében. Az ülésre, mely este fél 8-kor kezdődik ez uton is meghívja az egylet működő tagjait — az elnökség.

Adakozások a márczius 15-diki ünnepek költségeinek fedezésére.

Nyugtázás. A márczius 15-iki ünnepélyek rendezése alkalmával felmerülő költségek fedezéséhez eddig a következő hazafias lelkű adakozók járultak: Simonffy Imre polgármester 5 kor., Komlóssy Arthur v. főjegyző, Vecsey Imre tb. főjegyző, Oláh Imre, Hajdu Gyula, Oláh Károly, Király Gyula tanácsosok 2—2 kor., Ábrahám László főügyész 3 kor. összesen 20 korona. Midőn a fenti adományokat szívesen nyugtázzuk, egyszersmint felhívjuk Debreczen város polgárainak figyelmét az adakozás nemes céljára s kérjük szíves támogatásukat. Debr. 1901. márcz. 11.

A M. Irod. Önképző Társulat elnöksége.

Az 1848/49-es honvédek

Javára márczius 15-én tartandó táncestély meghívóinak kézbesítése alkalmából következő szíves adományok folytak be:

Néhai Kaskovics István 48—49-es honvédezedes özvegye 20 kor., Kiss Albert ev. ref. lelkész ur 10 kor., Mihalovics Jenő ur 6 kor., Dr. Kenézy Gyula, Dr. Kola János (orsz. képvis.) Knoll Rudolf, Horváth János (építész), Márk Endre urak 5—5 k., Özv. Hegyi Mihályné urnő, Dalmy Kálmán, Debreczeni Lajos (hentes), Dézsy Lajos, Dicsőffi J. lelkész, Dr. Fejér Ferenc, Kiss Aron (ev. ref. püspök), Kardos László, Sesztina Lajos urak 4—4 kor., Biczó Gyula (építész), Horváth Pál (nyug. honv. ezredes), Kovács József (ügyvéd), Özv. Liphay Miklósné, Schwarcz és Keiner, Sz. Szabó László, Szentkirályi Tivadar urak 3—3 k., Özv. Balazs Sándorné, Özv. Bodó Sámuelné, Fábian Lászlóné, Harsányi Istvánné, Istvánné, Özv. Sárváry Ferenczné, Özv. Széll Jánosné, Özv. Vértesi Lajosné urnők, Dr. Balázs Bertalan, Dr. Balkányi Ede, Dr. Bartha Béla, Barthók Imre, Berzöffy Vince, Bisotka Căbor, Böldög István, Budaházy Albert, Csanak József, Csath Zsigmond, Darvas Béla, Füleky Pál, Francics és Jóna, Harangi Sándor, Harsányi János, Dr. Hollaader Dezső, Hutflész Kázmér, Katz Mihály, Komlóssy Arthur, Komlóssy Dezső, Kovács Gyula, Kövesdy Imre, Kovács Mihály (fűszeres), Lám Sándor, Lőfkovics Arthur, Lusztig Károly, Malatinszky Ferenc, Medgyaszay Sándor, Morvay Sötér, Dr. Megyery Pál, Muraközy László, München Gusztáv, Dr. Nagy Lajos, Novelly Ede, N. N., Orosz Péter, Rickl József Z., Rosenthal Dániel, Szabó Lajos fiai, Szabó Zsigmond (honvéd), Dr. Szalay Béla, Szalay István, Dr. Széll Kálmán, Szliuka István, Szögyényi János, Tamássy Béla, Thiessen Arthur, Tóth Ferencz (nyug. tanár), Törő Imre, Trocsányi Ferencz, Dr. Tüdös Kálmán, Jeney Miklós, Váczy János, Vadón Sándor, Vargha Károly (butoros), Varga és Vass urak 2—2 kor., Özv. Hollander Gyuláné, özv. Kardos Istvánné, özv. Rosenberg Albertné urnők, Ganovszky Lajos, dr. Helle Károly, Hochfelder Jakab, Dr. Kalmár Barna, Kohn Adolf, Koncsok Kornél, Koncz Elek, Némethy Lajos [lelkész], N. N. P. G. Pongó Lajos, Somogyi Pál, Stieber János, Térey József, Vilmos Lajos urak 1—1 kor. Fogadják a fent nevezett tisztelt urnők és urak szíves adományaiért hálás köszönetünket. A rendező bizottság.

A Polgári Takarékos és Segélyszövet

igazgatósága közli, miszerint tekintettel a még mindig folyó beiratkozásokra, betétek vállását még ezentúl is késedelmi illeték szedése nélkül folyósít.

IRODALOM.**Brehm könyve.**

A magyarba átültetett s a legújabb ismeretek alapján tetemesen kibővített gyönyörű munkának az „Állatok világa”-nak 18-ik füzeté most jelent meg. Mehely Lajos, a szerkesztő, aki azt átdelegozást kiváló szakértelemmel végzi, ebben a füzetben is bizonyosságot tesz arról, hogy a magyarországi adatokat kellő figyelmére méltatja s hogy ezzel a műnek nemleg eredeti jellegét is ad. Az állatok világának most közreadott részében a menyételekről szóló rendkívül érdekes fejezet folyik tovább a szövegrajzok halmazával. Itt képet kapjuk ily réven a mehesz borznak, a szalagos görénynek, a braziliai szuri lónak, a nyusztnak, a nyestnek, a ezobolynak és a közönséges görénynek. A szövegben persze ez állatok életének ismertetése is megvan, még pedig pompás színekkel és kedvesen megírva. A kiadó ezeg chez a füzethez fekete nyomatu műlapot is mellekeit, mely a sivatagi hiuzt ebrázolja. Az állatok világa, mely eddig csak füzetes kiadaaban elent meg, füzetenként 80 filléért. Kapható ugy a Légrady testvérek könyvkiadóhivatalaaban (vaczi körút 78) mint László Albert könyvkereskedőnél. Az eddig megjelent 18 füzet egy-szerre is megrendelhető.

A „Vasárnapi Ujság”

márczius 10-iki száma 96 képpel, s a következő tartalommal jelent meg: „Lechner Agoston” (arcképpel). — Költemények: „Vasárnap” Kozma Andortól; „Téli ibolyák” Szabolcska Mihálytól. — Regénytár: „Híres szerelmek: Monaldeschi és svéd Krisztina” (arcképekkel). — „A lovagló-mester.” Elbeszélés az amerikai életből (képekkel). — „Egy új király ősei.” — „A Fokföldről” (Fokváros rajzaival). — „A misera plebs.” — „Csernatonnyról.” Irta Tisza Kálmán. — „Csernatonny Lajos” (régibbi kori és legújabb arcképeivel). — „Régi erdélyi lakadalom” (24 képpel az Erdélyi Magyar Közművelődési egyesület jelmezés báljáról). — „A Műesernokból” (képekkel Csók Istvan és Eisenhut Ferencz festményei után). — Irodalom és Művészet. Közintézetek és Egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg, stb. rendes heti rovatok. A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre negy kor, a „Politikai Ujdonságok”-kal és „Világkrónika”-val együtt hat korona. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest IV. ker. Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, legolcsóbb ujság a magyar nép számára, felvére 2 korona 80 fillér.

Transzváli nő Kassán.

(Csevegések a boér népről.)

Kassa, márczius 12.

Érdekes vendég érkezett a napokban Mihalik Béla kassai rendőrfőkapitány helyettes házához. Miss Mary Hamilton pretoriai angol hölgy, a ki messze hazájából hetek előtt indult el, hogy Európában lakó rokonait meglátogassa.

Az angol hölgy néhány nap óta időzik Kassán, de a szép város és a ritka vendégszeretet annyira megnyerte tetszését, hogy itt tartózkodását meghosszabbította.

Transzváli nő. Az ember lelkében önkéntlenül felebred a gondolat, hogy mennyi érdekes dologról tudna mesélni ajka. Egy apró fiatal nemzet halálküzdelméről. hős harcokról, dicső csatákról, a boér nép szokásairól, erénye és életmódjáról.

Mert nem kevésbé érdekes a családi tűzhely körül házi szokása azoknak, kikről csak mint nagy csaták diadalmas szereplőiről halottunk.

Milyen a bur otthon?

A kérdésre tudna-e jobban felelni egy hölgnél, ki közöttük él s ismeri a harcost és a családapát egy személyben. A nő éles szeme, megfigyelése élénkebb képet tud rajz lni, a családi életéről, mint bárki.

Miss Mary Hamiltont felkeresté egyik kassai lap tudósítója. Az angol hölgy egy ezred s felesége. A háboru kitérése óta laknak Pretóriában s így a legérdekesebb időpontban volt alkalma megismerkedni a bur néppel. Néhány szebb vonást ragadott ki élményei közül s azokat csevegte el munkatársunk előtt nagy szívéllyességgel, barátsággal. Ime itt adjuk csevegését:

— A burokról mondjak valamit? Istenem hát lehetséges valami újat beszélni. Az európai lapok ugy gondolom annyira kimerítették azt a kérdést, hogy gondolataimat erősen kell féken tartani, hogy ismétlésekbe ne bocsátkozzam.

— Lássá kérem én angol nő vagyok, de tiszteltem és szerettem a burokat. Csodálkozok rajta, de rögtön megmagyarázom. A háboru kitérésekor férjem az első csapatokkal hajózott le Dél-Afrikába. Bizony a hosszú utazás ágyba döntötte. Én csodálatosan nem estem súlyos betegségbe, néhány napi rosszullet után visszanyertem jó egészségemet.

Férjem szervezetén annál jobban diadalmaskodott a betegség. És a legválságosabb napokban kimerülve a sok virrasztástól, én is az ágyba kerültem. Idegen országban, ellenséges nép között, elhagyatva feküdtünk, nehéz kórágyon s ki tudja mi lett volna velünk, ha egy bur család nem vesz gondjai alá.

Nemes szívük etfeledte, hogy ellenséggel van dolguk. Csak az embert látták a szenvedő, a kintől vonagló felebarátukat. És önzetlen ápolásuk alatt lassan visszaverték egészségünk.

Hát ne szeressem a népet, a mely ily nemes! Ha a háboruban esik el a férjem, nem okozott volna oly fájdalmat, mint idegen országban ágyban meghalni.

A kötelesség adta kezébe a fegyvert és ha háboruban esik el, halála hős, de egy tengeri utazás fáradalmaitól elhunyni, katonára nem dicsőség.

A bur család adta vissza az életnek és talán az volt a legfájdalmasabb perc, mikor a kötelesség férjemet ismét a háboruba szőlította. Az elválás szomorú volt. A bur család erős volt, de mi könnyeztünk.

— Ha majd fiam megsebesül a harcban — mondta a bur — bánjanak vele emberséggel.

Miss Mary Hamilton szeme könnybe lábadt. A szobára néma esőnd borult, hallgatott mindenki. Az angol hölgy erősen könnyezett, az érzelmek nagyon megszállták gyöngéd lelkét.

— Bocsásson meg uram, ha unalmas voltam, a burokról akartam beszélni s a magam dolgát meséltem el. De mikor ezért szerettem meg őket. Bocsásson meg, majd máskor, később az érdekesebb részre is sor kerül.

A három ágyu.

márc. 12

Vannak amolyan nagy mondhatnékos emberek, kik ha belejönnek a beszédbe, kezdve a Spitzbergáktól le a Tüzföldig el nem ejtik annak a fonalat egy véka aranyért se!

Ilyen nagy mondhatnékos ember egyik helybeli asztaltársaság elemedett tagja, a ki nagyhangon szokott beszélni a szabadságharczról s az ő harezi élményeiről, jöllehet csak képeskönyvekből ismeri a háborut s a puskaporfüstöt csak szüreti mozarazások alkalmával szagolta a régi jó időkben, a mikor még böven döntötte a viruló toke a hegy levét s vig mulatságokkal kötöttek össze a szüretet.

Elvégre az öreg 48-as honvédnak mondta magát s mint egy valóságos hős, ugy beszélt viselt dolgairól. Szinte kigyuladt az arca, a szeme fénye égett, a mikor egyik-másik csatáról beszélt. A fiatalok szent áhitattal hallgatták s biztatták, hogy beszéljen tovább. És az öreg beszélt. Este volt, már ugy tízre járt az idő s talán a tizedik két deczi lehetett, amely az öreg előtt állott, a mikor éppen a három ágyu történetébe kezdett. Az osztrákok három ágyuját vette el az öreg egyik véres csatában hős halálmegvetéssel, vitézhez illő bátorsággal.

Egy szem és egy füllé vált az egész társaság, valamennyien feszült figyelemmel kísérték az öreg hős minden szavát, minden taglejtését.

fekete, fehér és színes 65 krtól 14 frt 65 krig méterenkint — sima, sávos, kockázott, mintázott damastok stb. (circa 240 különféle minőségben és 2000 különféle színben. rajzban stb.)

Menyasszony-selyem	65 krtól	— 14 frt	65 krig
Selyem-damaszt	65	— 14	65
Selyem kelmék öltönyöknek	8 frt 65	— 42	75
Selyem-foulard nyomatással	65	— 3	65
Báli selyem	60	— 14	65
Selyem grenadin	80	— 7	65

méterenként portó és adómentesen a házhoz. Minták posta fordultával. Schweizba kétszeres levélpostá.

F. Henneberg, selyem gyáros Zürich
(cs. és kir. udv. szállító.)

Henneberg-selyem

— Tüzes rohammal törtünk az osztrákok ellen s mint a fű a kasza vágására, rendre hullott a sok német előttünk. Csak előre testvérek! Biztattam a kamerádokat. Hát egyszer reánk mered három ellenséges ágyú a szemben levő dombról . . .

A mint ezt mondja, nyílik a vendéglő ajtaja s egy öreg néni lép be, az öreg oda se néz, hanem folytatja:

Mit gondolkodnak, uraim, meghátráltunk az ágyúk elől? Oh! nem. Csak előre. Kitértünk én s elfoglaltuk a három ágyút.

— Mit foglaltatok ti el? Három ágyút? Szól a néni csipőre rakott kezekkel. Hiszen soha sem vóltál te katona. Majd adok én neked ágyút, csak haza ne jöjj mindjárt. Te vén korhely!

Hősünk úgy elhallgatott, mintha meg-némult volna s lekapva a fogasról felső kabátját, kalapját, elkotródott, mintha a három ágyú egyikéből lőtték volna ki.

A fiatalok összenéztek s nem értették a hős furcsa viselkedését.

— Ki volt az az asszony?

Kérdezték e fizető pinczértől a ki melegeben megadta a fölvilágosítást:

— Az öreg ur felesége.

CSARNOK.

A ki nem a szívére hallgat.

Társadalmi regény.

A „Debreczen“ számára írta: **Vajda József.**

Folytatás.

Hideghkuty Gida. (13)

Az előadás közepétáján két sötét pont jelent meg a kulisszák mögött, mely sötét pontok perzselő sugarakat löveltek a közönség felé. Mikor kilépett a deszkára, harsogó „e vivva“ kiáltás hangzott föl, tapsvihár töltötte be a levegőt s valaki kaméliacsokrot mutatott fel neki!

A könnyen lobbanó ember esze megáll a szérségétől, szíve olvadni kezd szem-sugarainak lüzétől. Napsütötte arca kissé hosszukás, de ha nevet, — s oh, az olyan, mint a legtisztább ezüst, csengése — két kis gödör keletkezik rajta, creol színével pedig alabástrom két sor foga oly remek ellentétben van. Haja karikába van fonva, fején és karján különféle csörgők láthatók, melyeket tánczközben használ, mert hiszen ő tánczosnő, még pedig a leghevesebb spanyol.

Szeme lesujt és felemel, felmelegít és megfagyaszt.

Signora Zephirina de la Cartagénának különben — mert így hívták — az a metho-dusa, hogy először meghódít, felmelegít mindenkit, aztán megfagyasztja és a faképnél hagyja ugyanazt a mindenkit. Így aztán teljes a circulus vitiosus és ő marad a régi.

Es járta azt az örületes tánczot, melyre kivüle más nem képes, miközben a csörgőkkel a legművésziesebb hangversenyt producálta.

Hideghkuty elhatározta, hogy ezt a kis ördögöt meghódítja, bármibe kerül is. Pompás kaland! Magyar győzelem idegen földön! Ki tudja azt itt, hogy neki felesége van? Igaz ugyan, hogy megígérte neki, hogy hamar haza megy, de azt nem kell betartania olyan pontosan s ha nem győzi várni, majd elalszik. Reggel aztán kész a mentség, egy nagy hazugság garmadába

hordva, hogy így, vagy úgy, ez, vagy az, több, vagy más, s ha még erre is haragszik, majd megbékül, ha beleun. Bánja a fránya!

Alig várta végét a táncznak, sietett gratulálni, a mihez katonásan értett.

„Igazán szép volt signora, — szólt a művésznőhöz, miután az imádók phalanxán keresztül tört s magát bemutatta — igazán szép volt. Elragadóbb, plasztikusabb tánczot még sohasem láttam, de nem is lehet arra csak egy ilyen istennő képes, aki egymaga képviseli Aphroditét, Tespihorét és Euterpét. Engedje meg, hogy lábai elé helyezzem hódolatomat!“

„Ach! Ön is dicsér, Ön is istenit, mint a többiek, a kik itt várják kegyet, s a kik egy barátságos szavamat, egy bátorító pillantásomat a világért nem adnák, ők pedig teli marokkal szórják érte az aranyat. Ön is ilyen uram, de mivel igen érdekesnek látszik előttem, meghívom Önt vacsorára a Grand Hotelbe. Elfogadja, eljön? Nos? Ön nem felel?“

„Signora tulságosan jó, meghívását nem szabad visszautasítanom, de a kiténtetést megfogom hálálni . . .“

Hát persze meg is kell azt a vacsorát hálálni, magyarul: meg kell fizetni, a mi bizony nem a tánczosnő terhele, hanem a főhadnagy ur tárczáját könnyíti.

Az alatt pedig várhat a kis feleség, unalmában el is alhatnék, ha tudna. Azt hiszi, hogy férjével szerencsétlenség történt, figyel a legkisebb neszre, azt hiszi, hogy ő jön.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

Kamatláb leszállítás. Az osztrák-magyar bank kamatláb leszállítása s az azt követő általános pénzbecsület az intézetünknel: betéti könyvecskére elhelyezett főkék kamatlábát **f. év márczius 15-től kezdve 1/2%-al** leszállítjuk.

Debreczen, 1901, márczius 6.

Közgazdasági Bank
részvénytársaság.

Nyílt-tér.

Tisztelet annak, akit megillet!

Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak **Neunkirchenben, Bécs** mellett, a következőket írják **Altonából** 1897. évi aug. hó 11-iki kelttel:

Immár 70 éves vagyok és 10 év óta esont izületi rheuma és hünorrhoid-csomó miatt szenvedtem, de segítséget nem lelhettem. Csupán az ön **Wilhelm féle** antiarthritikus és anti rheumatikus vértisztító theája volt képes jomtól 3 hét alatt teljesen megszabadítani. Ezért önnök és a grófnőnek, kinek nyilatkozatát a lapokban olvastam, legjobb köszönetemet fejezem ki.

Legmélyebb tisztelettel

Anckermann Kristóf,
magánzó.

Altona Hamburg mellett Reichenstrasse 6.
Kapható minden gyógyszer-tárban.

Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszer-tárban. 1.

A legjobb és legegészségesebb
üditő-ital,
mely mint asztali ital különösen kedvelt és borral, cognaccal vagy növényi szörpökkel vegyítve kitűnő istüvegyületeket ad: a

MATTONI-FELE
GISSHÜBLER
legkitűnőbb gyógyvizek
SÁVANYÚ-KÜVE

Itlja a szomját, hűsít és felfrisít egyaránt. A legjobb szer a nyári hőség tikasztó hatása ellen.

Nestlé-féle gyermekliszt

legkitűnőbb tápszer kis gyermekeknek
Egy doboz 1 k. 80 fillér.
Nem szükséges tej hozzáadása. Elválasztás esetén ezen régi kiforált, 30 év óta bevezetett tápszer a legkitűnőbb szopus gyerekeknek.

tartalmazza a legkitűnőbb **Alpei tejet** Diarrhoe és hányás kizárva.
Évi gyártmány 35 millió doboz, napontai tejszükséglet 132.000 liter.

Nestlé-féle condem tej ezukorral 1 doboz 1 kor. Ugyanaz ezukor nélkül „Viking“ újdonság 1 doboz 1 kor.

Központi szétküldés: F. BERLYAK
Bécs, 1, Naglergasse 1.
Elárusítás minden gyógyszer-tárban és drogueriában.

316.

Az „István“ gőzmalom társulat

GYÁRTMÁNYAINAK
ÁRJEJEGYZÉKE

Az 1887. április hó 18-an Budapesten tartott általános magyar malom-gyűlésen megállapított s 1887. évi június 1-én életbe lépett eladási, fizetési és szállítási módzatokra vonatkozó egyezmények szerint.

ITT HELYBEN KÖTELEZETTSÉG ÉS ENGED-MÉNY NÉLKÜL.

Keszpénzfizetes mellett, zsákkal együtt korona értékben: 100 kiló

A. Asztali dara nagyszemű	28.60
B. Asztali „aproszemű	27.60
O. Királyliszt	27.60
1. Lángliszt kivonat	26.60
2. Elsőrendű zsemlye liszt	26.—
3. Zsemlye liszt	25.20
4. Elsőrendű kenyér liszt	24.80
5. Közép kenyér liszt	24.—
6. Kenyér liszt	22.20
7. Barna kenyér liszt	19.80
8. Takarmány liszt	13.60
11. Fírom korpa zsákkal	9.—
csak nélkül	8.60
12. Durva korpa zsákkal	8.80
csak nélkül	8.40
Csirke buza csak nélkül	7.60

A zsákok súlytartalma, teljsúlyt tiszta súlynak véve.

A. B. 0—6 számig 85 kilogramm.
7. és 8. szám 70
11. és 12. szám 50

Debeczen, 1901, márc. 12.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűből szedett minden szó 4 fillér.

Alig használt vetőgépek fel-tünő olesó ár-ban 15, 17, 19, 21 sorosok Zaladrill, Schutt-levorth és Umrath-féle, előnyös fizetési feltételekkel. Cséplőgéprések, szíjjkerekek, vasajtók, vasrácsok és kerítések Klein Jakabnál Piacz-u. 26. Nagytözsde udvarán.

Ugyanott legmagasabb napi árban vesznek ócska vasat és minden fémét.

Egy használt zongora olesó árban eladó. Széchenyi-u. 27 sz. a.

Műhelyek, tágas szimmel és kis lakással május 1-ére kiadó. Széchenyi-u. 27 sz. a. Értekezhetni ugyanott az utcai lakónál.

Gyarmathy János mészáros

Dégenteld-tér 9 sz. (Csapó-u. sarok.) Hus-
árak : I. rendű 50 kr. II. r. 44 kr. I kgr.
rostélyos 5 szeletbe. Friss és füstölt sertés-
hus napi folyó árnál 4 keral olesóbban.
Vegyes hideg felvágott állandóan friss. Virsli
és szavalade dbja 4 kr. Az üzlet reggel 6-tól
este 8-ig nyitva Főútleth Bethlen u. 29. (sa-
ját ház.) Itt a husarak : I. r. 48 kr. itt is
mindenféle hentes cikkek kaphatók. Vendég-
lősöknek megfelelő árengedmény!

Nagy Block naptárak,
rendkívül praktikusak 1901. évre 40 kr-ért
kaphatók kiadóhivatalunkban.

565 sz.
1901

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa közhírré teszi hogy a Vay-féle háznál visszamaradt kiselejtezett ócska fa és vasnemű

épület anyagok

a f. é. márczius hó 27-én a helyszínen d. e. 9 órakor tartandó árverésen készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérők eladatnak.

Debreczen, 1901. márczius 6.

A városi tanács.

Doktor Kriegl József-féle
valódi angol

Bőrvédő kenőcs és borax szappan

1. teljesen mentes minden durva, ártalmas, tiltott anyagoktól, a legjobb kenőcs mindenféle bőr tisztátlan-ságok ellen. Egy tégely kenőcs és borax szappan 3 kor. 30 fillér az összeg előleges beküldése mellett

2. Chief Office 48. Brixton-Road, London S. W. Az utalvány címzendő (5.)

Apotheker A. Thierry Balsam-Babrik
Pregradában Rohitsch mellett.
Nagybani vételnél megfelelő engedmény.

Önkéntes árverés.

Alólirott közhírré teszem, hogy Debreczenben a

Kossuth-u. 31 sz. házamat,

mely a debr. 3271 sz. telekjegyző-könyvben A I. 1 rend. és 3515 helyrajzi szám alatt van nevémen bekebelezve és a melynek területe udvar és kerttel 475 négyszögöl és évi jövedelme 2400 kor. f. é. márczius hó 25-ik napján délelőtt 10 órakor általam Balogh Géza debreczeni kir. közjegyzőnek Kossuth-u. 9 sz. a. lakásán levő iroda helyiségében megtartandó önkéntes árverésen eladom, ahova árverezni szándékozókat meghívom.

Elsőrendű arankamentes. a m. kir. állami Vetőmagvizsgáló állomás által ólomzárolt

Lóhere és luczerna magot,

továbbá eredeti északnémet kiválóan megbízható kipróbált kitünő csirakéességű Oberndorfi, vörös Mamuth és olajbogyó alaku

répamagot,

jutányos áron ajánl

Holländer Adolf és fia cég

Debreczen, Piacz-uteza 28.

Téli kabát prémmel
8 frttól.

Flanell és selyem
blousok.

Női és leány
félpaletok.

Feltétlenül a legelőnyösebben vásárolunk

szolid és izléses

női felöltöket és

diszített női kalapokat

RÓZSA LAJOS

női divat termében

Debreczen, Kistemplom-bazár.

Divatosan diszített
női kalap 3 frttól.

Gyermek köpenyek
3 frttól.

Szőrmegallérok, muf-
tok és nyakcolliék.